

Lesidee maart 2021

Taalvorming publiceert maandelijks een lesidee naar aanleiding van één van de tentoonstellingen die in een Amsterdams museum in de betreffende maand te zien is.

Bezoek aan het museum is voor het uitvoeren van het lesidee niet nodig. Wel hopen we dat door het uitvoeren van het lesidee de drempel voor scholen en ouders om de tentoonstelling te bezoeken lager wordt.

Taalactiviteiten halen de kunst in het museum dichtbij.

Engelen van de zee in het Scheepvaartmuseum Amsterdam

In het Scheepvaartmuseum is tot 5 april 2021 de tentoonstelling Engelen van de zee te zien, gemaakt door de fotograaf Stephan Vanfleteren. Hij portretteerde de leerlingen van Koninklijke Werf IBIS in België in 2016 in hun traditionele uniformen. De portretten hangen in meer dan levensgroot formaat op de zolder van het museum. Een filmpje van de tentoonstelling is [hier](#) te zien.

De tentoonstelling is de aanleiding voor een gesprek over portretten: Wanneer worden die gemaakt? Hoe sta je erop? Wat denk je? Kun je aan de foto zien hoe je je voelt? Een gesprek kun je als volgt opbouwen:

1. Goed kijken naar de foto's
  - De afbeeldingen op het digibord projecteren en evt. het filmpje van het Scheepvaartmuseum bekijken.
  - Goed kijken naar de foto's met iedereen: Wat zie je? Hoe zouden deze jongens zich voelen? Waar kun je dat aan zien? Waar zouden ze aan denken?
  - Korte uitleg over de tentoonstelling: de jongens zitten op een internaat, dat betekent dat ze daar dag en nacht zijn en alleen in het weekend naar huis gaan. Ze leren er gewone schoolzaken als rekenen en taal, maar ook veel dingen die met de scheepvaart te maken hebben. Later kunnen ze op een schip gaan werken. Op het internaat moeten ze een uniform aan, dan kan niemand zien of je rijke of arme ouders hebt, iedereen ziet er hetzelfde uit.

Zie volgende pagina voor vervolg opdrachten

Meer informatie? Neem contact met ons op!

Stichting Taalvorming, www.taalvorming.nl, info@taalvorming.nl, [020-6849897](tel:020-6849897)

2. Overgang naar het vertellen over eigen ervaringen met het maken van portretten. Een eigen voorbeeld van de leerkracht werkt altijd stimulerend, neem bijvoorbeeld een paar portretfoto's uit je eigen huis mee. Vragen die je kunt stellen in een vragenronde of vertelronde:
- Wie heeft er thuis ook een foto waar iemand op staat in een uniform of iets wat daarop lijkt?
  - Of een foto waar je verkleed op staat?
  - Wie heeft er thuis een foto van iemand die er heel officieel op staat? Bijvoorbeeld een hele oude foto van je overgrootmoeder. Kun je zien wat zij denkt of hoe zij zich voelt?
  - Wie weet nog dat hij bij de schoolfotograaf op de foto ging? Hoe ging dat? Wat dacht je?
  - Wie weet er nog een keer dat je niet op de foto wilde? Een foto waar je je tong uitsteekt? Of je handen voor je ogen doet?
  - Wie heeft zich wel eens heel mooi gemaakt voor een foto?
  - Wie heeft er zelf wel eens een portretfoto van iemand gemaakt?

Na het gesprek kan er een schrijf- of tekenopdracht gegeven worden. Een gecombineerde opdracht wordt hieronder uitgewerkt.

Doel

Praten naar aanleiding van deze bijzondere portretten leert kinderen nadenken over het verschil tussen het beeld dat je naar buiten toe laat zien en wat er binnen in je speelt. Het ontwikkelt de mondelinge taalvaardigheid, gespreks- en luistervaardigheden. Schrijven en/of tekenen van wat ze verteld hebben traint hun vermogen om woorden of precieze beelden te geven aan wat ze willen vertellen: goed kijken en wat je ziet vertalen in beeld, formuleren, afwegen welk woord het beste past.

Kijk voor de werkvorm op de volgende pagina

Werkvorm: tekenen en schrijven over een portret

1. Kies een materiaal om mee te werken. Een portret tekenen kan met potlood, met houtskool, met verf, collagetechnieken etc. het materiaal bepaalt de afmeting van het papier dat je kunt gebruiken (bv. potlood: vrij klein, verf: groot)
2. Model wat je wilt dat de kinderen straks gaan doen met één kind voor de klas: met zijn tweeën werken, beginnen met heel goed naar elkaars gezicht kijken en benoemen wat je ziet (ook vlekjes etc). Leg de nadruk op 'objectief' beschrijven. Dan tekent eerst nummer 1 een portret van nummer 2. Doe het snel voor, niet te precies. Maak de schets bladvullend.
3. Verdeel de kinderen in tweetallen. De tweetallen gaan aan het werk en maken een eerste schets (potlood of houtskool is daar handig voor). Geef aan wanneer ze moeten wisselen.
4. Kinderen werken de eerste schets individueel uit met het gekozen materiaal.
5. Als het portret klaar is mag degene die geportretteerd is, één zin erbij bedenken: welke zin past bij jou? Waar denk je vaak aan? Die zin is de titel van het portret en kan erbij geschreven of gestempeld worden.

Meer ideeën voor werkvormen nodig? Kijk in ons boekje Even snel, Taal en spel